

Uppgifter till

Utställningen Svenska tiden

Innehåll

- 2 Märkespersoner under Svenska tiden
- 3 Bildtexter till de historiska bilderna
- 4 Korsord
- 5 Kronologi
- 5 Slutvärdering
- 6–9 Svar på frågorna
- 10 Ordförklaringar

UTSTÄLLNINGEN SVENSKA TIDEN

Namn: _____ Klass: _____

MÄRKESPERSONER UNDER SVENSKA TIDEN

VILKA VAR DE HÄR FINLÄNDARNA UNDER SVENSKA TIDEN? KOMBINERA NAMN MED BESKRIVNING.

a. Magnus Tawast	☐	köpmän i Helsingfors, skeppsredare, fabrikör och riksdagsman
b. Clas Horn		
c. Johan Sederholm	☐	Sveriges drottning under vars regenttid samhällsordningen i Finland utvecklades
d. Kristina		
e. Mikael Agricola	☐	förnyare av den svenska flottan och känd för framgångsrika sjöslag på Östersjön
f. Henrik Gabriel Porthan		
g. Gustaf Mauritz Armfelt	☐	den mest betydande biskopen i Finland under medeltiden
h. Sigfridus Forsius		
i. Petter Johan Bladh	☐	var Gustav III:s gunstling och förtrogna
j. Anders Chydenius	☐	har kallats ”den finska historiens fader”
k. Torsten Stålhandske	☐	har kallats ”det finska skriftspråkets fader”
	☐	gjorde en lysande karriär inom Svenska Ostindiska Companiet
	☐	en av Nordens främsta vetenskapsmän inom naturvetenskap på 1500-1600-talet
	☐	anförde det finska kavalleriet, ”hakkapeliterna” under 30-åriga kriget
	☐	en av Sveriges mest betydande politiker under 1700-1800-talet

BILDTEXTER till de historiska bilderna

HITTA PÅ OCH SKRIV EN BILDTEXT.

a.

b.

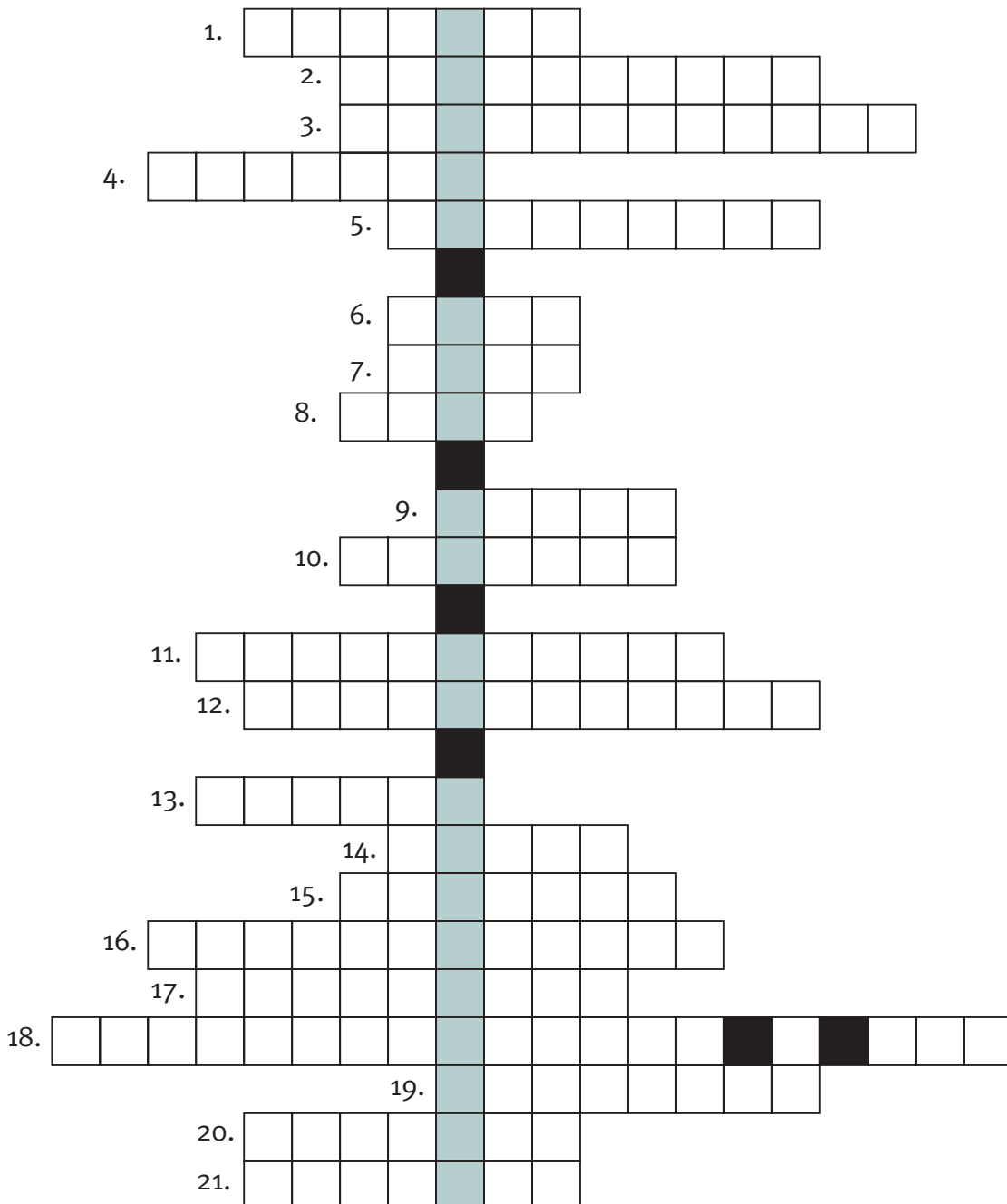

c.

LÖS KORSORDET.

1. Samlades i Stockholm och var indelad i fyra stånd bestående av ständer.
2. Skapade grunden för industrialiseringen i Finland.
3. Biskop Henrik är Finlands _____.
4. Företogs för första gången till Finland år 1155.
5. Stad som längst varit Finlands huvudstad.
6. Staden Kajana grundas.
7. Helsingfors stad grundas.
8. Staden Uleåborg grundas.
9. Stor ögrupp mellan Finland och Sverige.
10. Gav ut Finlands första tidning.
11. Känd härförare från Borgå.
12. Grundades i Finland år 1638.
13. En stad som grundades år 1293.
14. Mikael Agricolas födelseort.
15. Gustav III:s förtrogne vän och senare Alexander I:s rådgivare.
16. Finländska kavallerister i 30-åriga kriget.
17. Hans porträtt fanns på 1000-markssedeln.
18. Finlands första skola.
19. Kvinnlig svensk regent under 1600-talet.
20. Anders Chydenius födelseort.
21. Ensamrätt att tillverka och sälja en viss produkt.

KRONOLOGI

NUMRERA I KRONOLOGISK ORDNING (1-9). BÖRJA MED DE TIDIGASTE TILLDRAGELSERNA.

- ___ Finlands riksvapen, lejonvapnet tas i bruk.
- ___ Finlands första tidning börjar utkomma under namnet Tidningar Utgifne af et sällskap i Åbo.
- ___ Den första ABC-boken på finska ges ut.
- ___ Åbo hovrätt grundas.
- ___ Sveriges kung Erik IX och biskop Henrik ledde enligt legenden det första korståget till Finland.
- ___ Postväsendet i Finland grundas.
- ___ Tammerfors stad grundas.
- ___ Finländarna kallas till Mora stenar öster om Uppsala för att välja kung.
- ___ Finlands första universitet, Kungliga Akademien i Åbo grundas.

SLUTVÄRDERING

UTVÄRDERA UTSTÄLLNINGEN. KOMPLETTERA MENINGARNA.

- a.** Jag tycker att utställningen _____,
eftersom _____
_____.
- b.** Den information som var mest intressant var att _____

_____.
- c.** Övrigt var att _____
_____.
- d.** Dessutom vill jag säga att _____
_____.

Utställningen Svenska tiden SVAR PÅ FRÅGORNA

FINLÄNDARE UNDER SVENSKA TIDEN

VILKA VAR DE HÄR FINLÄNDARNA UNDER SVENSKA TIDEN? KOMBINERA NAMN MED BESKRIVNING.

a. Magnus Tawast	☐ c	köpman i Helsingfors, skeppsredare, fabrikör och riksdagsman
b. Clas Horn	☐ d	Sveriges drottning under vars regenttid samhällsordningen i Finland utvecklades
c. Johan Sederholm	☐ b	förnyare av den svenska flottan och känd för framgångsrika sjöslag på Östersjön
d. Kristina	☐ a	den mest betydande biskopen i Finland under medeltiden
e. Mikael Agricola	☐ g	var Gustav III:s gunstling och förtrodda
f. Henrik Gabriel Porthan	☐ f	har kallats ”den finska historiens fader”
g. Gustaf Mauritz Armfelt	☐ e	har kallats ”det finska skriftspråkets fader”
h. Sigfridus Forsius	☐ i	gjorde en lysande karriär inom Svenska Ostindiska Companiet
i. Petter Johan Bladh	☐ h	en av Nordens främsta vetenskapsmän inom naturvetenskap på 1500-1600-talet
j. Anders Chydenius	☐ k	anförde det finska kavalleriet, ”hakkapeliterna” under 30-åriga kriget
k. Torsten Stålhandske	☐ j	en av Sveriges mest betydande politiker under 1700-1800-talet

BILDTEXT: SVAREN

HITTA PÅ OCH SKRIV EN BILDTEXT.

a.

Exempelvis

På bilden Finlands riksvapen med lejonet. Det användes för första gången år 1577 när kung Johan III antog titeln storfurste av Finland.

b.

Exempelvis

Kristendomen kom till Finland på 1100-talet. I Finland byggdes stenkyrkor. På bilden ser vi stenkyrkan i Pernå.

c.

Exempelvis

På bilden ett jubileumsfrimärke. Frimärket utgavs år 1938 då man firade det finländska postväsendets 300-årsjubileum. På frimärket avbildas postgång till sjöss på 1700-talet.

KRONOLOGISK ORDNING: RÄTTA SVAR

NUMRERA I KRONOLOGISK ORDNING (1-9). BÖRJA MED DE TIDIGASTE TILLDRAGELSERNA.

4. Finlands lejonvapen togs i bruk.
8. Finlands första tidning börjar utkomma under namnet Tidningar Utgifne af et sällskap i Åbo.
3. Den första ABC-boken på finska ges ut.
5. Åbo hovrätt grundas.
1. Sveriges kung Erik IX och biskop Henrik ledde enligt legenden det första korståget till Finland.
6. Postväsendet i Finland grundas.
9. Tammerfors stad grundas.
2. Finländarna kallas till Mora stenar öster om Uppsala för att välja kung.
7. Finlands första universitet, Kungliga Akademien i Åbo grundas.

ORDFÖRKLARINGAR

Korståg

Medeltidens kristna krigsföretag för att sprida kristendomen och erövra det heliga landet. Fördes under 1100- och 1200-talen.

Legend

En berättelse om ett helgons liv som speciellt fokuserar på underverk.

Martyr

Person som fått lida eller dö för sin tro och övertygelse.

Nationalhelgon

Personer som den katolska kyrkan helgonförklarat för att de varit speciellt fromma kallas helgon. S:t Henrik är Finlands skydds- och nationalhelgon.

Riksdag

Parlament som också kallades riksmöte.

Stånd

Samhällsklass. På 1600-talet indelades exempelvis Finlands folk i fyra stånd: adel, prästerskap, borgare och bönder.

Storfurste av Finland

Härskartitel.

Sarkofag

Fristående yttre likkista av dyrbar sten som marmor eller porfyr. Kan även tillverkas av metall.

Katedralskolan

Verkade i anslutning till Åbo domkyrka för att utbilda pojkar i kyrkans tjänst.

Akademi

Den Kungliga Akademien i Åbo, som grundades år 1640, var Finlands första universitet.

Järnbruk

Namnet på järnfabriken under 1500- och 1600-talen.

Hakkapeliter

Finländska ryttare i svenska armén under 30-åriga kriget (från finskans hakkaa päälle).

Dragonregemente

Truppförband för ryttare eller kavallerister.

Astronom

Forskare inom astronomi.

Ekonomiskt monopol

Handlar om en situation när det finns bara en aktör som erbjuder vissa tjänster eller produkter. Avsaknad av konkurrens är kännetecknande för monopol. Den som erbjuder tjänsten eller produkten kan själv bestämma priset.

Superkargör

”Chef över lasten” som var med ombord och bestämde om vad som skulle säljas och köpas.